

DIJETE I EKRANI

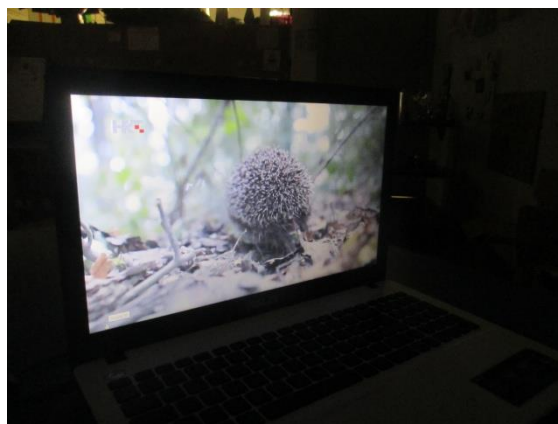
Gledanje televizije kao i ostalih ekrana postalo je dio naše svakodnevice. Dijete tu naviku stječu čak od najranije dobi. Često se provodi previše vremena ispred ekrana kao što je televizija, računalo, mobilni telefon (*osobito ako se radi o igranju video igara*).

Pitanje o štetnosti izlaganju ekranima u najranijoj dobi zaokupilo je mnoge pedagoge i psihologe diljem svijeta. Složili su se u jednoj stvari: televizija sama po sebi nije ni dobra ni loša, ovisno o tome kako je koristimo. Problem, odnosno prijetnja razvoju kod djeteta je zapravo **neprilagođena i neograničena upotreba ekrana**.

S jedne strane ona zabavlja i poučava, a s druge strane može imati negativan učinak jer dijete često imitira viđeno, a sadržaji koji su dostupni djeci putem interneta i televizije često obiluju nasiljem i neprihvatljivim ponašanjem. Takvi sadržaji kod djeteta mogu potaknuti isto takvo ponašanje upravo iz razloga što djeca vrlo često oponašaju ono što ih okružuje. To su neki od razloga zašto bi se roditelji kada odobre djetetu gledanje televizije ili drugih vrsta ekrana trebali pobrinuti da su sadržaji koji se gledaju, pozitivni. Također, izloženost ekranima ne bi trebala utjecati na druge važne aktivnosti kao što su igra, pisanje zadaće, druženja s obitelji i prijateljima. Preporuča se ne paliti televizor tijekom jela, za vrijeme pisanja zadaće i učenja. Razna istraživanja pokazuju kako djeca koja previše gledaju televiziju manje razgovaraju s obitelji, manje čitaju te se manje bave tjelesnom aktivnošću.

No, gledanje televizije u društvu vlastite djece može biti s druge strane i pozitivno iskustvo za sve. Obzirom da televizijski programi i internetski sadržaj, prikazuju emisije, filmove, radionice edukativnog sadržaja, isti mogu biti zanimljivi i zabavni te buditi dječju maštu i kreativnost, a gledajući ih u društvu s djecom, roditelji mogu pomoći da dobiju pozitivna iskustva. Dakle, važno je odabrati program koji je prikladan za dob djeteta, kao i ograničiti vrijeme provođenja djeteta ispred ekrana. Važno je poticati razgovor o onome što se gleda, isticati pozitivna ponašanja (*suradnja, prijateljstvo, briga o drugima*), ali i poticati kritičko razmišljanje (*npr. o posljedicama nasilja*).

U odgojno-obrazovnoj skupini „*Pahuljice*“ koristilo se računalo i internetski sadržaj kada se obrađivala tema o životinjama. Djeca su pogledala edukativni video o određenoj životinji putem kojeg su usvojili neka nova znanja, stekla novi doživljaj prikazanoga, pobudio se veći interes o navedenoj temi. Dakle, **djeci je bio ponuđen određen sadržaj koji je bio primjeren njihovoj dobi i interesu, a i vrijeme gledanja istog bilo je unaprijed ograničeno**.

Utjecaj medija, u ovom slučaju *video igre* možete vidjeti na sljedećim fotografijama. Djeca grade robota koji može govoriti. Primjer kako internet, odnosno *video igrice* koje gledaju, nužno ne znače nasilje i agresiju ukoliko se kontroliraju i usmjeravaju prema primjerenim i pozitivnim ponašanjima.

Tijek nastanka ovog robota se sastojao od dogovora: *tko će i kako graditi, kako će izgledati oči i usta...* Samoinicijativno su odlučili robotu dati „*dušu*“, odnosno glas. Robot je bio njihov prijatelj koji s njima komunicira. **U ovoj spontanoj aktivnosti djeca su razvijala sljedeće kompetencije: socijalnu, matematičku, digitalnu, komunikaciju na materinskom jeziku i kompetenciju inicijativnosti i poduzetništva.** Sve redom vrlo bitne komponente razvoja djetetovih kompetencija u ranoj i preškolskoj dobi.

Kad pričamo o ekranima i njihovom utjecaju trebamo voditi računa da oni služe nama, a ne mi njima. U slučaju odgojno-obrazovnog rada u našoj skupini ekrani su bili koristan alat jer su kod djece pobudili kreativnost i maštovitost.

Kako „pripitomiti“ televiziju?

- preuzmite odgovornost o tome kada, što i koliko dijete može gledati
- ne stavljajte televizor u dječju sobu
- **gledajte tv program primjerenog sadržaja s djetetom**
- ugasite televizor kad ga nitko ne gleda
- uvedite pravila: postavite granicu, dogovorite se što se i kada gleda
- **izbjegavajte koristiti televiziju kao dadilju**
- nemojte televizoru dati središnje mjesto u stanu
- potrudite se i sami što manje gledati
- razmišljajte o televiziji kao o povlastici

Kako spriječiti ovisnost o ekranima:

- poticati djetetovu aktivnost kroz sport, igru ili glazbu, odlazak u šetnju...
- čitati djeci, a kada dijete naraste potičite samostalno čitanje,
- ograničiti vrijeme gledanja tv i drugih vrsta ekrana(*sadržaja*),
- televizija nije sredstvo zabave niti *dadilja*, gledanje treba ograničiti samo na programe koji su primjereni dobi djeteta,
- obveze su najvažnije - uvesti pravilo da se prije gledanja ispune sve obveze vezane uz školu i kuću,
- odlazak u krevet trebao bi biti u isto vrijeme bez obzira na prikazivanje zanimljivog sadržaja djeci,
- tijekom jela gasiti ekrane,
- dogovoriti s djetetom unaprijed što će gledati,
- poticati gledanje edukativnih emisija ili emisija koje promiču pozitivne vrijednosti,
- zabraniti gledanje programa koji sadrže nasilje,
- razgovarati s djecom o reklamama,
- objasniti djeci razliku između stvarnosti i fantastije,
- biti primjer djetetu.

Kao što je i u prethodnom tekstu navedeno, televizija nije ni dobra ni loša. Važno je ograničiti vrijeme i sadržaje koji se gledaju.

Slijedeći link u prilogu naići ćete na „*Slikovnica o medjima*“, zabavite se!

<https://www.medijskapismenost.hr/medijska-pismenost-za-najmlade-multimedijski-prirucnik/>

Članak pripremili odgojitelji:

Alenka Viduka i Matea Kupinić
Odgojno-obrazovna skupina *Pahuljice*